

FURNALUL REȘITEAN – MUZEU ȘI SIMBOL

Turismul industrial – concept, evoluție, dimensiuni.

Conceptul de “turism industrial” a apărut în ultimul sfert de secol XX (după 1975), în societatea industrială occidentală, odată cu masiva restructurare a industriei grele.

Sub presiunea diminuării resurselor de energie și de materii prime, dar și ca urmare a modernizării industriei, multe societăți miniere, siderurgice și de construcții de mașini din Vestul Europei și din Statele Unite ale Americii au fost nevoite să-și închidă porțile. În urma restructurării industriei grele au rămas armate de lucrători șomeri, dar și orașe întregi de hale industriale, silozuri, depozite, oțelării, furnale, galerii subterane, gări dezafectate. O bună parte dintre ele au fost demolate, ca să facă loc unor societăți comerciale mai mici, moderne și mai rentabile, altele au făcut loc construcțiilor civile, unor stațiuni turistice, sau pur și simplu unor parcuri cu vegetație, sau parcuri de distracție.

Câtiva nostalgici ai vremurilor apuse s-au aliat cu oameni de afaceri, cu spirit vizionar, pentru a conserva o parte din patrimoniu industrial dezafectat. În același timp au avut grijă ca obiectivele să fie amenajate pentru a putea fi vizitate, să le promoveze și să le introducă în circuitul turistic, pentru a obține profit de pe urma unor obiective, spectaculoase ca formă și dimensiuni, fiind în același timp mărturii ale creativității ingineresti a părinților și bunicilor lor. Astfel „patriotismul local” s-a îmbinat cu capitalismul pragmatic și cu industria turistică, având ca rezultată *turismul industrial*.

Când blocul țărilor socialiste s-a prăbușit sub loviturile politicii, dar mai ales a economiei concurențiale occidentale, când în estul Europei coloșii industriali, cu tehnologie învechită, au dat faliment, în Occident conceptual de “turism industrial” era deja consolidat.

Printre cele mai cunoscute Muzeu industriale din Europa Occidentală enumerăm: **Muzeul German al Mineritului din Bochum, Muzeul Furnalelor din Volklingen – Germania, Muzeul Tramvaielor din Viena - Austria, Muzeul Tehnic și Industrial din Bristol, Marea Britanie** etc.

Un model de Muzeu Tehnic în aer liber, care se bucură de succes, este **Muzeul locomotivelor cu Abur din Reșița**, înființat în anul 1972.

Patrimoniul industrial în circuitul turistic.

Am prezentat exemplul Muzeului de Locomotive cu Aburi din municipiul Reșița, un muzeu care dovedește că „fierul vechi” poate fi pus în valoare, iar interesul oamenilor pentru realizări de excepție ale ingineriei și tehnicii din alte epoci poate fi stârnit printr-o prezentare adecvată. Muzeul cuprinde 16 locomotive fabricate la Reșița. În centrul Muzeului în aer liber „tronează” prima locomotivă cu aburi fabricată la Reșița în anul 1872.

În ultimii ani s-a vorbit despre posibilitatea de a amenaja un **Circuit Turistic Industrial** în Județul Caraș-Severin, circuit care să cuprindă „Calea feartă Oravița – Anina”, „Mina Anina”, „Centrala Hidro-Electrică Grebla” și „Furnalul nr.2” din Reșița. Desigur în **Circuit** ar trebui cuprins și Muzeul de Locomotive, singurul care este în prezent amenajat și, fapt notabil, este un muzeu realizat în vremea „societății socialiste”, când în România nici nu se vehicula conceptul de „Muzeu Industrial”. Realizarea acestui circuit turistic este susținută de către Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național, Caraș-Severin, însă numai din punct de vedere teoretic, instituția neavând

fonduri pentru a sprijini practic astfel de proiecte.

Furnalul reșițean – subiect de dezbatere publică

Conservarea furnalului reșițean și transformarea lui în muzeu, respectiv demolarea furnalului, a împărțit oameni și instituții în două tabere. Cazul a fost dezbătut în public, sute de articole au fost publicate în presa locală și națională, au fost difuzate nenumărate reportaje la radio și televiziune pe această temă. Cazul a fost prezentat chiar și în presa din străinătate și amintim aici Revista ARGERO a Asociației Germano – Române din Stuttgart, Germania.

Încercări eșuate de amenajare a unui muzeu, la furnalul reșițean

În anul 1996 mai mulți Consilieri locali ai municipiului Reșița, în ședințe publice, s-au referit la găsirea unei soluții pentru salvarea unuia dintre cele două furnale existente la acea vreme. Consilierii și-au argumentat propunerile prin faptul că Furnalele reprezintă simbolul a peste 200 de ani de istorie industrială la Reșița și pe faptul că un furnal amenajat ar putea deveni o emblemă și un obiectiv turistic al municipiului de pe Bârzava. Intențiile au rămas la nivel de declarații.

Doi ani mai târziu (noiembrie 1998), subsemnatul a depus la Consiliul Județean Caraș-Severin un Studiu de Fezabilitate pentru amenajarea Furnalului nr. 2 ca o **Zonă de Agerment și Muzeu**. Obiectivul urma să poarte numele de **Zona de Agerment „Colosal”- Reșița**. Costurile totale pentru amenajarea obiectivului erau estimate la suma totală de 700.000 de dolari. Proiectul nu a primit finanțare și din acel moment am renunțat să mai promovez idea, din motive obiective: Am considerat că degradarea accelerată a furnalului nu mai permite reabilitarea și conservarea sa.

Proiectul – sintetiză

Iată cum ar fi trebuit să arate muzeul, conform proiectului din 1998:

În prima fază obiectivul va cuprinde; pasarele de acces, lift de persoane, lift de materiale, magazine de suveniruri, terasa-restaurant, terasa-cofetărie, sala cu exponate industriale de muzeu, amenajată pe platforma de evacuare a fontei.

Într-o fază ulterioară, după punerea în funcțiune a obiectivului, pe platforma închizătorului de gaze, la înălțimea de 36 de metri, se va amenaja un casino, iar skipul de încărcare pentru minereu se va transforma în tramcar pentru turiști. Din veniturile realizate prin încasările pentru vizitare și de la localuri – și prin alte sume atrase – se vor înființa săli de proiecție, săli de spectacole, săli de expoziții de artă.

Muzeul creează 30 de locuri de muncă permanente, iar pentru realizarea obiectivului ar fi muncit aproximativ 140 de muncitori și specialiști, timp de 12 luni.

Concluzii

În prezent furnalul este degradat de rugină și, probabil, este imposibil să mai fie reabilitat. Din cauza dezinteresului și a inerției autorităților locale, a lipsei de inițiativă a unor investitori, s-a pierdut oportunitatea de a salva o emblemă a Reșiței, care, ar fi putut deveni un obiectiv turistic, în opinia suporterilor proiectului, de un interes cel puțin similar Muzeului de locomotive.

Este de dorit ca autoritățile locale să nu rateze oportunitatea de a transforma alte obiective industriale dezafectate în obiective turistice. De exemplu Pasarele funicularului, care traversează Reșița în apropierea centrului civic ar putea deveni un punct de atracție pentru turiști, un simbol al Reșiței industriale, devenind astfel un obiectiv care și el ar putea face cu succes “lobby pentru Reșița”.

Matei Mircioane
Reșița – noiembrie 2011